

14. **Výzva slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu v Správe o právnom štáte 2022 a Správe o právnom štáte 2021**

- vo vzťahu k informáciám o porušovaní princípov právneho štátu v trestných konaniach vedených v SR

I. **Odkazy Výzvy slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu v samotnom texte Správy o právnom štáte 2022 a Správy o právnom štáte 2021**

Samotný PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE - **Správa o právnom štáte 2022**, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV **Správa o právnom štáte 2022** Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii (ďalej v texte len – „**Správa 2022**“) zo dňa 13.7.2022

obsahuje odkaz na – **Výzvu slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu – v nasledujúcich častiach Správy 2022:**

- V Zozname zdrojov v Prílohe I. v Správe 2022 sa na strane 28. Správy nachádza odkaz na nasledujúci zdroj: **Slovenskí právnici, Otvorená výzva a Príspevok k Správe o právnom štáte 2021**, <https://pravnystat.eu/en/> . :

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE - **Správa o právnom štáte 2021**, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV **Správa o právnom štáte 2021** Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii (ďalej v texte len – „**Správa 2021**“) zo dňa 20.7.2021 –

obsahuje odkaz na – **Výzvu slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu – v nasledujúcich častiach Správy 2021:**

- Strana 4 – poznámka pod čiarou č. 27 - Otvorená výzva slovenských právnikov dostupná na adrese <https://pravnystat.eu> a predložená ako príspevok do konzultácie so zainteresovanými stranami k Správe o právnom štáte 2021. Ustanovenie bolo napadnuté na Ústavnom súde SR a ešte stále sa o ňom pojednáva, spis č. 414/2021.
- Strana 5 – poznámka pod čiarou č. 43 - Podľa stanoviska predsedníctva CCJE z 9. decembra 2020 v súvislosti s ústavou [CCJE-BU(2020)3, s. 5]. Nové znenie ústavy je nejasné a zahŕňa potenciálne riziko zneužitia; otvorená výzva slovenských právnikov dostupná na adrese <https://pravnystat.eu> a predložená ako príspevok do konzultácie so zainteresovanými stranami k Správe o právnom štáte 2021.
- Strana 17 – poznámka pod čiarou č. 173 - Zainteresované strany dostali príležitosť vyjadriť sa k návrhu počas písomných verejných konzultácií, ktoré trvali 15 pracovných dní počas letných prázdnin. Dĺžka a načasovanie verejných konzultácií boli tiež predmetom kritiky zo strany zainteresovaných strán. Pozri pripomienky, ktoré v rámci verejnej konzultácie predložila Generálna prokuratúra SR, Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Slovenská advokátska komora, Súdna rada SR. Sú k dispozícii na adrese <https://www.slovlex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/267>; Otvorená výzva slovenských právnikov dostupná na adrese <https://pravnystat.eu> a predložená ako príspevok do konzultácie so zainteresovanými stranami k Správe o právnom štáte 2021.

- Strana 18 – poznámka pod čiarou č. 182 - Otvorená výzva slovenských právnikov dostupná na adrese <https://pravnystat.eu/> a predložená ako príspevok do konzultácie so zainteresovanými stranami na účely Správy o právnom štáte 2021, bod 1; pozri aj vystúpenie predsedu Ústavného súdu z 3. decembra 2020 v parlamente, ktorý vyjadril obavy v súvislosti s novelou ústavy a požiadal členov parlamentu, aby tento bod ešte zvažili, dostupné na adrese <https://tv.nrsr.sk/videokanal/osoba/8/Ivan.Fiacan?id=233541>.
- Strana 23 – Príloha I.: Zoznam zdrojov v abecednom poradí

Analýzou samotného textu **Správy 2021** týkajúcej sa vyššie vymenovaných poznámok pod čiarou je zrejmé, že

z Výzvy slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu

– sa v texte Správy 2021 nenachádzajú ŽIADNE údaje a informácie o porušovaní princípov právneho štátu v trestných konaniach v SR v predchádzajúcom období v rokoch 2021 a 2020.

Analýzou samotného textu **Správy 2022** týkajúcej sa **Výzvy slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu** je zrejmé, že

– sa v texte Správy 2022 nenachádzajú ŽIADNE údaje a informácie o porušovaní princípov právneho štátu v trestných konaniach v SR v predchádzajúcom období v rokoch 2022, 2021 a 2020,

príčom uvedené je však **v príkrom rozpore s obsahom samotnej Výzvy slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu,**

pretože samotná **Výzva slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu,**

- **obsahuje KONKRÉTNE výhrady k porušovaniu princípov právneho štátu v trestných konaniach v SR**

- II. Kompletný text **Výzvy slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu :**

Výzva slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike

My, bývalí a súčasní členovia súdnych orgánov, advokáti, akademici a príslušníci ďalších právnických profesií, týmto vyzývame na dôsledné zachovávanie princípov právneho štátu v Slovenskej republike. Naše výhrady k porušovaniu týchto princípov už dlhšie verejne komunikujeme prostredníctvom článkov, odborných vyjadrení, či blogov a skupina sudcov napísala aj Výzvu na zachovanie demokracie a právneho štátu v Slovenskej republike. **Očakávaná reakcia v konaní kompetentných minimálne v podobe odbornej verejnej diskusie však nenastala, odpoveďou je naopak mlčanie, v niektorých prípadoch dokonca zastrašovanie, či osobné invectívy.**

Uvedomujeme si, že existujú sťažené podmienky pre napĺňanie princípov právneho štátu v čase pandémie COVID-19. Európska komisia pre demokraciu prostredníctvom práva však zdôrazňuje, že aj v prípade núdzového stavu musí prevažovať základná zásada právneho štátu. V tejto súvislosti zásada nevyhnutnosti naznačuje, že počas núdzového stavu môžu nastať iba také obmedzenia ľudských práv a zmeny v rozdelení právomocí, ktoré sú nevyhnutne potrebné na prekonanie výnimočnej situácie.

Účel týchto obmedzení a zmien v rozdelení právomocí musí zároveň v podstate spočívať v prekonaní núdze a v návrate k normalite. Z týchto dôvodov nemožno ospravedlniť obmedzenia ľudských práv a zmeny v rozdelení právomocí, ktoré by nijako nesúviseli s núdzovou situáciou. Zároveň odporúča, aby v čase stavu núdze nedochádzalo k ústavným zmenám. **Na Slovensku sú tieto odporúčania úplne ignorované a miera porušovania princípov právneho štátu mimoriadne vysoká. Verejne prezentované žiadosti viacerých odborníkov vyzývajúce na to, aby boli závažné ústavné zmeny vopred prerokované s Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva ostali nepovšimnuté. Predstavitelia výkonnej moci Slovenskej republiky a ústavná väčšina Národnej rady SR hrubo porušujú svoje povinnosti, ktoré Slovenskej republike, jej orgánom a predstaviteľom vyplývajú z členstva v Rade Európy a Európskej únii.**

V tomto ohľade upozorňujeme na **nasledujúce zlyhania**:

1. Slovenská republika je štát s flexibilnou ústavou a na jej zmenu stačí súhlas troch pätín poslancov v jednokomorovej Národnej rade SR. Negatívne vnímame, že súčasná parlamentná väčšina odstraňuje brzdy a protiváhy zo strany ostatných mocí v štáte. **V decembri 2020 parlament svojim rozhodnutím zakázal Ústavnému súdu SR preskúmať súlad ústavných zákonov s materiálnym jadrom ústavy, a to bez náležitej odbornej diskusie a napriek výslovnému nesúhlasu predsedu Ústavného súdu SR, ako aj napriek vážnym výhradám odbornej verejnosti. Týmto spôsobom vládna koalícia neprimerane zvýšila svoju zákonodarnú moc tým, že odstránila hlavnú brzdú zo súdnej moci, ktorá by ju mohla kontrolovať.** Z hľadiska zachovania demokracie a právneho štátu je dôležité, aby rozhodnutia Národnej rady SR prijaté politickou väčšinou mohol posudzovať Ústavný súd SR ako konečná nezávislá súdna inštitúcia.

2. **Súčasne oslabením právomoci Ústavného súdu SR prijala Národná rada SR ústavný zákon, ktorý jej umožní predlžovať núdzový stav na neobmedzene dlhý čas, ak vláda každých 40 dní požiada parlament o súhlas s predĺžením, ktorý má byť udeľovaný dodatočne do 20 dní.** Rozumieme potrebe vyhlásenia núdzového stavu a jeho trvania z hľadiska ochrany verejného zdravia, ale je dôležité, aby sa tento inštitút nezneužíval a nevymkol z ústavnej kontroly.

3. **Extrémne riskantné je aj využívanie skrátených legislatívnych konaní.** V roku 2020 bolo takto prijatých viac ako 60 zákonov. Mnohé z prijatých legislatívnych zmien však vôbec nesúviseli s pandémiou a jej dôsledkami. Došlo napríklad k významnej zmene zákona o Súdnej rade SR a prijatiu viacerých ústavných zmien. Takýto spôsob tvorby práva znemožňuje zapojenie verejnosti do legislatívneho procesu a je v rozpore s princípmi otvoreného vládnutia. Vylúčená nebola len odborná verejnosť z tretieho sektora, ale aj experti pôsobiaci vo vládných rezortoch, v Súdnej rade SR, na Najvyššom súde SR, Generálnej prokuratúre SR, či v akademickej oblasti.

4. **Medzi porušovanie princípov právneho štátu patrí aj retroaktívne pôsobenie zákonov v rozpore s princípmi právnej istoty, navyše prijatých v skrátenom legislatívnom konaní.** Exmplárnym príkladom je Ústavným súdom SR pozastavená účinnosť ustanovenia zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia z októbra 2020, vylučujúceho právo na náhradu škody a ušlého zisku z dôvodu vykonávania protiepidemických opatrení. Ústavný súd SR návrh prezidentky SR namietajúci nesúlad uvedeného ustanovenia s ustanoveniami ústavy a ústavného zákona o bezpečnosti štátu prijal na ďalšie konanie. Ďalším kontroverzným opatrením na vylúčenie kompenzácie v tejto oblasti boli právne normy, ktoré dovoľovali obchodníkom nechať svoje obchody otvorené, zakazovali však spotrebiteľom navštevovať ich. V tomto prípade môže ísť o neobvyklú formu obchádzania zákona.

5. **Počas prijímania protiepidemických opatrení dochádza často k neodôvodneným, nelogickým, vzájomne rozporuplným a neprimeraným zásahom do ľudských práv, o ktorých sú verejnosť a dotknuté orgány verejnej moci informované veľmi neskoro, pričom zodpovední nereflektujú upozornenia a názory relevantných odborných komôr, vrátane Slovenskej lekárskej komory plynajúc tak pri mnohých opatreniach obmedzenými personálnymi, finančnými či materiálnymi zdrojmi**

Slovenskej republiky. K závažným a masívnym zásahom do ľudských práv nedochádza prostredníctvom zákona, ale na základe hybridných aktov Úradu verejného zdravotníctva, ktorého pôsobnosť je v mnohých oblastiach sporná. Vyhlášky tohto úradu sú síce všeobecne záväznými právnymi predpismi, avšak vzhľadom na osobitný status Úradu verejného zdravotníctva (nejde ani o ústredný ani o miestny orgán štátnej správy) nie je možné iniciovať preskúmanie súladu jeho vyhlášok s ústavou a ústavnými zákonmi na Ústavnom súde SR.

6. Od zákonodarnej a výkonnej moci možno očakávať také kroky, ktoré prinášajú politickým stranám popularitu. Súdna moc však má a musí fungovať na iných princípoch. **Obavy preto vyvoláva zmena fungovania justície a orgánov činných v trestnom konaní, najmä ich snaha o získanie popularity u verejnosti. Uvedomujeme si dlhoročnú existenciu problémov na súdoch, prokuratúre, či v polícii. Odpoveďou sa však nesmie stať populistická snaha o nezákonný postup v boji proti kriminalite. Princípy právneho štátu a platné právo treba dodržiavať aj vtedy, keď vedú k nižšiemu počtu trestných stíhaní a následných odsúdení v trestnom konaní, či k nižšiemu počtu väzobne stíhaných osôb.**

7. Veľkým problémom súčasného stavu je zneužívanie inštitútu väzby na vytváranie nátlaku na obvineného s cieľom získať jeho priznanie, či spoluprácu pri odhaľovaní inej trestnej činnosti. Väzobná forma stíhania by nemala byť používaná ako pravidlo a orgány činné v trestnom konaní, politici a verejnosť, by si mali uvedomovať, že nejde o druh trestu. Za zásadný problém považujeme väzbu v prípadoch, v ktorých dochádza k zjavným prietiahom v trestnom konaní zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Takáto pokračujúca väzba je v úplnom rozpore so zárukami článku 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. **Na problémy súvisiace s aplikovaním inštitútu väzby na Slovensku, opakovane upozornila aj Slovenská advokátska komora, ktorá volá po verejnej diskusii na túto tému.**

8. Kľúčovým komponentom právneho štátu je princíp prezumpcie nevinoty, ktorý by mal byť plne rešpektovaný. Tento princíp je ale masívne porušovaný zo strany politikov, ako aj médií, a to bez očakávaných následkov. Vládna moc sa snaží porušovaním princípu prezumpcie nevinoty pôsobiť ako tá, ktorá stíha kriminálnikov a navodzuje tým v spoločnosti veľmi nebezpečnú atmosféru nenávisti.

9. Niektoré udalosti roku 2020 vyvolávajú obavu z ponížujúceho zaobchádzania vo väzbe, pričom existujú podozrenia, že cieľom takýchto praktík je získanie priznania obvineného. Pokiaľ ide o podmienky väzby v Slovenskej republike, upozorňujeme na urýchlenú potrebu ich zosúladenia s európskymi štandardmi. V tomto ohľade sú dlhodobo ignorované odporúčania Európskeho výboru na zabránenie mučenia (CPT). Podľa nich je neprípustné, aby osoby v tzv. kolúznej väzbe trávili 23 hodín v cele bez možnosti ďalších aktivít a s veľmi nízkym počtom návštev.

10. Obavy vzbudzuje aj používanie výpovede spolupracujúceho svedka ako kľúčového dôkazu v trestných konaniach proti sudcom alebo policajným funkcionárom, ktorým je umožnené užívať si slobodu výmenou za svedectvo proti konkrétnym osobám. Poukazujeme na nadužívanie uvedeného inštitútu bez dôsledného preverenia výpovedí takýchto osôb, umožňujúc im využívanie neprímeraných výhod (napr. absencia zadržania a vznesenie obvinenia, dokonca nezaistenie majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti). Takéto neprímerané výhody pre spolupracujúcich svedkov v prípade, ak je ich výpoveď jediným priamym dôkazom voči obvinenému, označil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Adamčo proti Slovensku ako nesúladne s právom na spravodlivé súdne konanie.

11. Za veľký problém považujeme vzťah orgánov činných v trestnom konaní a médií. Napriek tomu, že sa informácie vynášajú zo spisov systematicky, dlhodobo a vybraným médiám, ktoré následne prezentujú svoj zaujatý a subjektívny pohľad, štátne orgány doposiaľ na tieto mediálne excesy nereagovali a únik informácií nezastavili. Kompetentní podľa nám dostupných informácií zatiaľ

nezasiahli ani pri tak závažnom porušovaní pravidiel trestného procesu a práva na obhajobu, akým je zverejňovanie zápisníc obvinených z prípravného konania v celom znení, ktoré majú potenciál ako vážne procesné pochybenia ohroziť zákonnosť takýchto trestných konaní a v ich dôsledku aj samotné rozhodovanie o vine, či nevine stíhaných osôb.

12. Domnievame sa, že spolupráca orgánov činných v trestnom konaní s médiami má v súčasnosti systematický charakter. Často ide o „divadlo pre verejnosť“, ktorá si želá prísny postup v boji proti korupcii: objavili sa i prípady, keď novinár vopred oznámil, kedy pôjde na zadržanie verejného funkcionára. Mediálny záujem sa zneužíva na diskreditáciu konkrétnych osôb. V mnohých prípadoch na zadržanie verejných funkcionárov, ktorí boli vypočutí len ako svedkovia a spolupráci s orgánmi činnými v trestnom konaní sa predtým nevyhýbali, nebolo treba posilať špeciálne komando a ponižovať ich s putami na rukách za aktívnej účasti novinárov. Vytvára sa tým síce dojem tvrdého postupu štátnych orgánov, ale ten reálne na dôkaznej situácii nič nemení. Mnohí takto zadržaní boli obratom prepustení, a to dokonca aj bez vznesenia obvinenia po tom, ako boli vypočutí len v postavení svedka, avšak bulvárna fotografia s putami na rukách za asistencie špeciálneho komanda ostáva už s nimi spojená bez ohľadu na ich vinu či nevinu. **V právnom štáte sa musí dodržiavať právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti. Základný princíp trestného konania „Do základných práv a slobôd osôb v prípadoch dovolených zákonom možno zasahovať len v miere nevyhnutnej na dosiahnutie účelu trestného konania, pričom treba rešpektovať dôstojnosť osôb a ich súkromie.“** sa vo svetle týchto postupov stáva iba frázou.

13. Znepokojujú nás aj vzťahy medzi vládnucimi politikmi a súdnou mocou. Akékoľvek rozhodnutia zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov nie je vhodné prezentovať ako úspech výkonnej moci (ako je to často konkrétnymi politikmi prezentované). Toto pripomína rétoriku totalitných režimov, ktoré si svoju popularitu budujú a v minulosti aj v našej republike budovali aj takýmito procesmi. Rovnako nie je možné akceptovať politické vyhlásenia členov vlády o zabezpečení beztrestnosti pre údajných páchatelov výmenou za poskytnutie informácie, pretože na takéto vyhlásenia nemajú žiadnu oporu v právnom poriadku.

14. Je neprípustné, aby súčasná vládna moc zbavovala sudcov za ich rozhodnutia rozhodovacej imunity, ktorú im garantuje ústava a iným verejným funkcionárom vydávajúcim rozhodnutia v trestnom, správnom alebo inom konaní rozhodovaciu imunitu naďalej zachovávala. Tento krok môže veľmi ohroziť nezávislosť súdnictva, osobitne v kombinácii s novozavedeným druhom trestného činu „ohýbania práva“. V konečnom dôsledku budú mať takéto reformy justície negatívny dopad na účastníkov súdnych konaní, ktoré sa v dôsledku systematicky vyvíjaného nátlaku tak na sudcov (zavádzaním nových trestných činov s nejasne formulovanými základnými znakmi skutkových podstatí), ako aj intenzívnych snáh obmedziť bez relevantného dôvodu nezávislosť advokácie, dočkajú len spomalenia procesu a formalistického rozhodovania, ktoré nemožno v 21. storočí v civilizovanom svete považovať za spravodlivé, a ani za správne. Spravodlivosť a prístup k nej sa prostriedkami prezentovanými vládou a jej činiteľmi občanovi nepochybné vzdávajú, na čom sa zhodujú v zásade všetky justičné povolania.

15. Výhrady k reforme súdnictva vyjadrilo aj predsedníctvo Poradnej rady európskych sudcov (CCJE) vo svojom stanovisku, a to k trom oblastiam reformy súdnictva – k zásahom do funkčného obdobia členov súdnej rady, k preloženiu sudcov na nižší súd bez súhlasu pri zmene systému súdov a k funkčnej imunite sudcov. Podľa stanoviska novela ústavy, ktorá ustanovuje výslovnú možnosť odvolať predsedu, podpredsedu a člena súdnej rady kedykoľvek pred uplynutím ich funkčného obdobia, nie je v súlade so štandardmi CCJE a európskymi štandardmi, ktoré sa týkajú nezávislosti súdnictva vo všeobecnosti. Opatrenia, ktoré narúšajú istotu funkčného obdobia členov súdnej rady, vyvolávajú podozrenie, že zámerom týchto opatrení je ovplyvňovať jej rozhodnutia. Zamýšľané opatrenie nevyhnutne povedie k spolitizovaniu, alebo prinajmenšom k zdaniu spolitizovania činnosti súdnej rady, pretože jej členovia budú závisieť od tých, ktorí ich zvolili alebo vymenovali, nielen pri svojom

vymenovaní, ale aj pri výkone svojho mandátu. Mandát členov súdnej rady by sa mal skončiť až uplynutím ich funkčného obdobia, odchodom do dôchodku, rezignáciou alebo smrťou alebo ich odvolaním z funkcie v prípade tak hrubého nesprávneho konania, ktoré takýto postup odôvodňuje. Pokiaľ ide o zmenu, ktorá zavádza preloženie sudcov na nižší súd bez súhlasu pri zmene súdneho systému, táto bude podľa stanoviska v súlade s európskymi normami iba za predpokladu, že budú dodržané zásady istoty funkčného obdobia a nepreložitelnosti, ktoré sú kľúčovými prvkami nezávislosti sudcov. V tejto súvislosti by sa mali ďalej zaviesť presné a jasné ustanovenia na legislatívnej úrovni. CCJE kritizuje aj pozmeňujúci návrh obmedzujúci funkčnú imunitu sudcov, ktorý podstatne znižuje existujúcu záruku súdnej nezávislosti. Na záver stanoviska sa zdôrazňuje, že boj proti korupcii by nemal narušiť zásadu nezávislosti súdnictva.

16. Tzv. súdna mapa ako reforma justície opäť pod vlajkou odstránenia korupcie je zbytočne drahým experimentom, ktorý len vzdiali občana od spravodlivosti, predĺži dĺžku konania, predraží náklady konaní v konečnom dôsledku aj pre štát a zníži kvalitu rozhodnutí (znižovanie vstupných požiadaviek s cieľom domnelej špecializácie totiž nie je cesta k skvalitneniu rozhodovania a k zvýšeniu kvality ľudských zdrojov v justícii). Navyše je výsledkom procesu, z ktorého boli odborné výhrady tých najpovolanejších – sudcov, úplne vylúčené.

17. Veľmi citlivo z pohľadu zachovania princípov právneho štátu vnímame aj snahu ohroziť, či dokonca pripraviť advokáciu na Slovensku o jej nezávislosť, a to najmä v oblasti disciplinárneho konania. Relevantné výhrady dotknutej samosprávy, ako aj jej jednotlivých členov k nesprávosti a nedôvodnosti takého postupu sú buď prehliadané alebo negované tvrdeniami o nefunkčnosti disciplinárnych konaní SAK, ktoré však vychádzajú z absencie poznania samotných predpisov, priebehu konania a disciplinárnych rozhodnutí. **Na vážnosť situácie upozornil predsedu vlády SR vo svojom liste predseda Rady advokátskych komôr Európy (CCBE), v ktorom vyjadril podporu nezávislej advokácii na Slovensku.**

18. So znepokojením vnímame ako vládna moc a niektoré provládne orientované médiá napádajú slobodu slova. Autorov názorov, ktoré sú v opozícii (nie však politickej, ale len názorovej) s ich presvedčením zosmiešňujú, ponižujú a diskreditujú.

19. Na záver konštatujeme, že považujeme za nebezpečné, ak odstraňovanie princípov právneho štátu na Slovensku prebieha v mene európskych hodnôt. Štátne inštitúcie často opakujú, že svojimi krokmi sa snažia Slovensko zakotviť v euro-atlantickom priestore. Je preto nanajvýš dôležité, aby sa príslušné inštitúcie Európskej únie a Rady Európy dištancovali od krokov slovenských štátnych inštitúcií, ak nie sú v súlade s princípmi právneho štátu. O situácii na Slovensku budeme tieto medzinárodné inštitúcie ďalej informovať.

Vo vyššie uvedenom autentickom texte **Výzva slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu**

sú zvýraznené najzásadnejšie výhrady týkajúce sa porušovania princípov právneho štátu v SR.

Je nutné zdôrazniť, že **uvedenú Výzvu podpísalo**

- **123 sudcov**
- **233 advokátov**
- **4 prokurátori**
- **3 zástupcovia akademickej obce**
- **67 predstaviteľov iných právnických profesií**

III. **Obsahová analýza samotného dokumentu – Výzva slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu**

- vo vzťahu k porušovaniu princípov právneho štátu v trestných konaniach v SR

Zo samotného textu **Výzva slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu** možno identifikovať

nasledovné **výhrady k porušovaniu princípov právneho štátu v trestných konaniach na Slovensku:**

- zmena fungovania justície a orgánov činných v trestnom konaní - ich snaha o získanie popularity u verejnosti, populistická snaha o nezákonný postup v boji proti kriminalite
- zneužívanie inštitútu väzby na vytváranie nátlaku na obvineného s cieľom získať jeho priznanie, či spoluprácu pri odhaľovaní inej trestnej činnosti
- väzobná forma stíhania používaná ako pravidlo
- väzobné stíhanie v prípadoch, v ktorých dochádza k zjavným prietahom v trestnom konaní zo strany orgánov činných v trestnom konaní
- porušovanie princípu prezumpcie neviny zo strany politikov a médií
- ponížujúce zaobchádzanie vo väzbe, pričom existujú podozrenia, že cieľom takýchto praktík je získanie priznania obvineného
- podmienky väzby v Slovenskej republike sú nesúladné s európskymi štandardmi
- dlhodobo ignorované odporúčania Európskeho výboru na zabránenie mučenia (CPT)
- podmienky v kolúznej väzbe rozporné s odporúčaniami CPT - je neprípustné, aby osoby v tzv. kolúznej väzbe trávili 23 hodín v cele bez možnosti ďalších aktivít a s veľmi nízkym počtom návštev.
- nadužívanie inštitútu spolupracujúceho svedka
- nadužívanie uvedeného inštitútu bez dôsledného preverenia výpovedí takýchto osôb, umožňujúc im využívanie neprimeraných výhod (napr. absencia zadržania a vznesenie obvinenia, dokonca nezaistenie majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti)
- problematický vzťah orgánov činných v trestnom konaní a médií
- vynášanie informácií zo spisov - systematicky, dlhodobo a vybraným médiám, ktoré následne prezentujú svoj zaujatý a subjektívny pohľad
- závažnom porušovaní pravidiel trestného procesu a práva na obhajobu - zverejňovanie zápisníc obvinených z prípravného konania v celom znení
- informovanie médií o realizácii zaistovacích úkonov – mediálna diskreditácia dotknutých osôb
- porušovanie práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti
- porušovanie základného princípu trestného konania - „Do základných práv a slobôd osôb v prípadoch dovolených zákonom možno zasahovať len v miere nevyhnutnej na dosiahnutie účelu trestného konania, pričom treba rešpektovať dôstojnosť osôb a ich súkromie.“
- prezentácia rozhodnutí OČTK ako úspech výkonnej/vládnej moci – politikov
- politické vyhlásenia členov vlády o zabezpečení beztrestnosti pre údajných páchatelov výmenou za poskytnutie informácie - takéto vyhlásenia nemajú žiadnu oporu v právnom poriadku
- novozavedený trestný čin pre sudcov – ohýbanie práva
- intenzívne snahy obmedziť bez relevantného dôvodu nezávislosť advokácie
- snahu ohroziť, či dokonca pripraviť advokáciu na Slovensku o jej nezávislosť, a to najmä v oblasti disciplinárneho konania

Napriek tomu, že zo samotného obsahu textu dokumentu **Výzva slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike** – www.pravnystat.eu

možno identifikovať mnohopočetné porušenia princípov právneho štátu všeobecne,

ale aj vyššie uvedené porušovania princípov právneho štátu v trestných konaniach vedených v SR,

uvedené nie je relevantným/žiadnym spôsobom zohľadnené v

- samotnom PRACOVNOM DOKUMENTE ÚTVAROV KOMISIE - **Správe o právnom štáte 2022**, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV **Správa o právnom štáte 2022** Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii (ďalej v texte len – „**Správa 2022**“) zo dňa 13.7.2022
- samotnom PRACOVNOM DOKUMENTE ÚTVAROV KOMISIE **Správe o právnom štáte 2021** – Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV **Správa o právnom štáte 2021** Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii (ďalej v texte len – „**Správa 2021**“) zo dňa 20.7.2021

pričom práve samotná **Výzva slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike** – www.pravnystat.eu

bola vytvorená práve za účelom poskytnutia relevantných informácií o ne/dodržíavaní princípov právneho štátu pre **Správu o právnom štáte 2021** – PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE - **Správa o právnom štáte 2021**, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV **Správa o právnom štáte 2021** Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii,

a na ktorú sa odvoláva aj **Správa o právnom štáte 2022**.